

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

אתם איבתם באיזה מקום איזה 50 חפסות: **יגאל מאירצ'ק, תל-אביב**

● הקורא מאירצ'ק צודק. כתב העולם הזה נטל את המיספר מדוח שהתייחס לאחת משנות בהלת העישון הגדולה. עת פסקו אמריקאים רבים לעשן, מה שהוריד, כמובן, את הממוצע.

חשבון פשוט

על קטע במדור העולם הבא, המוכיח כי לא תמיד מה שמשעשע הוא גם נכון (העולם הזה 9.4.86).

זה באמת היה רעיון משעשע, הרעיון הזה של עורכי העולם הבא — במקום להעלות את מחירי הסרט הישראלי, לקצר אותו. אבל העורכים הנכבדים פשוט לא שמו לב לעובדה פשוטה, או שהם שכחו כבר מה שהם היו אמורים ללמוד בשיעורי החשבון, בכיתה דלת בערך: אם מקצרים את הסרט, אך לא משנים את מחירו, זאת גם כן העלאת מחיר.

כי הלא כך מקבלים פחות סרט באתו מחיר? יעקב לובסקמבורג (האמיתי), תל-אביב

אין גט ואין שימחה

על אירוע בשיכון בבלי (העולם הזה 12.4.86).

היות שהעולם הזה מצא לנכון לטפל בחיי הפרטיים, אני מבקש להביא לדיעתכם את העובדות הבאות:

● אני עורך המוסף הכלכלי של ידיעות אחרונות (השקל שלך), ולא הכתב הכלכלי של העיתון.

● אשתי ואני לא התגרשנו, ושום גט עדיין לא ניתן.

● אשתי מעולם לא דרשה ממני גט, אלא להיפרך.

● הטענה כאילו אני דרשתי כסף מאשתי רחוקה מהמציאות. רק דובר והוסכם על חלוקה עתידית ברכוש המשותף, אם אומנם נגיע לגט ולגירושין כפועל.

● רק ברמינון המעות של מקור האינפורמציה של רחל המרחלת עומד להיוולד טינוק לריקי כהן, הסיפור הזה מצוץ מן האצבע.

● ההתבטאות על ההתפרפרות של דן עופרי מהווה הוצאת לשון הרע וגרימת נזק ודוגיית. לא היתה כל זכות להתבטא בסגנון כזה. ובאשר לשימחת שעליהן כתבה המרחלת, אני מטיל ספק בקביעתה, כי לאשתי היתה שמחה גדולה לנוכח המצב שנוצר. השימחה הוודאית היחידה המשתמעת מהכתבה היא השימחה לאיר, לנוכח בקיעים שנתגלעו במיסגרת המיטת. דן עופרי, תל-אביב

הדוגמה

של נפוליאון

זה לקח עוד 15 חודשים עד שצפרת החליטה לנטוש את אלג'יריה ולהעניק לה את עצמאותה (ב-3 ביולי 1962). אבל בראשית אפריל 1961 הסימנים היו כבר ברורים. הצרפתים עמדו להשלים עם לוחמי השיחרור האלג'יריים. אנשי הפל'ן (היות השיחרור הלאומית). ג'ון הרדוי הישראלי קול ישראל הבין את זאת. כפי שדווח במדור רדוי (קורדמו של המדור שידור). בגליון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

כאשר פרץ נפוליאון בונפארטה מגלותו באי אלבה וצער לעבר פאריס. השתקף המאורע כסדרה של כותרות כעיתון הפאריסאי מוניטר, כדלהלן: "המיפלת כרחה מכליאה"; "העריץ נחת כחוף צרפת"; "הגנרל מתקרב לגרנובל"; "בונפארטה מתקרב לפאריס"; "המוני פאריס מקבלים בהתלהבות את פני הקיסר הנערץ"; "לפני שנתיים נהג קול ישראל לקרוא את לוחמי השיחרור האלג'יריים "הטרוריסטים". לפני שנה קרא להם "המורדים". השבוע החל מכנה אותם "הלאומנים".

כלומר, הוא לא אסר דבר על כל שאר העיתונים במדינה, והבדיל בין שבועון זה ובין כל כלי התקשורת האחרים. יוסי בר השאיר מעטפות לכמה עיתונים, ובהם הכניס את החומר והתצלומים שביקש לפרסם. הצו הוצא נגד עיתון אחד בלבד.

● הצו אסר לפרסם חומר שכבר פורסם יומיים לפניו בעיתון ישראלי!

● הצו אסר לפרסם חומר שהופיע במימסכים מישפטיים בתיק אחר — כלומר, השופט הגיין, שלא טיפל בעניין כלל, ואשר לא הוגשה לו שום תביעה, קיבל על עצמו לאסור את החומר שהופיע בתיקו של שופט אחר, שלא אסר את פירומו!

● השופט אסר לפרסם חומר שכבר הופיע בעולם הזה עצמו, ולא סתם הופיע, אלא בכתבת-שער! הכוונה לשער העולם הזה מיום 28 באוגוסט 1985.

● מכיוון שקוראי העולם הזה זוכרים כתבה זו, היה נדמה להם שעמדנו לפרסם דברים הרבה יותר חמורים. הכתמים הלבנים שהופיעו לאורכה ולרוחבה של הכתבה גירו את דמיון הקוראים, וכך נולדו שמועות פנטסטיות, שייחסו לאשה התנהגות ומעשים מדהימים, שלא היו ולא נבראו. זה מוכיח את הכלל הישן שהצנזורה משיגה תמיד את התיפק ממה שהיא מבקשת להשיג, וגורמת לחרושת איומה של שמועות.

● השופט סתם את פיו של אדם מת, שביקש לנמק באוזני הציבור הרחב את המיניעם למעשיו החמורים. בקשתו שנפרסם את הדברים היתה בכתיבת צוואה.

● הצו אסר את הפירסום לשלושה ימים בלבד, ואז הוארך — שוב במעמד צד אחד, מבלי להזמין אתו, למרות שלא היתה עוד שום דחיפות שהיא.

● ושוב: השופט לא עשה שום ניסיון לברר את ההצדקה לבקשת עורך-הדין. הוא גם לא ניסה לברר את הצד הטכני: האם העיתון כבר מודפס או לא, מה הנזק הכרוך במתן צו בשלב כזה, ועוד ועוד.

● אין לי כל אפשרות להתלונן על נוהל זה לפני ערכאה מישפטית כלשהי. אין לפני מי לערער, ואין לפני מי להתלונן, לא נותר לי אלא להשמיע כאן, ובצורה זו, את מחאתי החריפה ביותר.

לא לשאול!

יש לעניין עוד צד מסוכן ביותר.

אחרי ההתאבדות קיבלנו את החומר שהכין לנו יוסי בר. העולם הזה נוהג, כעיקרון בסיסי של אתיקה עיתונאית, לפנות בכל עניין אל הצד השני והצד לז להגיב.

● כך עשינו גם הפעם. שולמית יריב, שערכה את החקירה בעניין זה, פנתה אל ורדה בר, אשתו של יוסי, והציעה לה להגיב על דבריה בעלה המנוח. ורדה הסתפקה במישפט אחר, שאותו פירסמנו כלשונו. אחר-כך פנתה כנראה לעורך-הדין, תוך ניצול המידע שסמרטנו לה, וזה הגיש את העתירה לצרמניה.

● חשוב לציין שהאשה ופרקליטה לא עשו כל ניסיון להידבר איתנו לפני שרצו לבית-המישפט, למרות שהכתבת שלנו היתה בכיתה. קל מאוד לדבר איתנו ולשכנע אותנו, בייחוד כשהדברים נוגעים לשלומם של ילדים. שום ניסיון כזה לא נעשה. תחת זאת נוצלה לרעה הפנייה שלנו אל האשה.

● זה הוכיח לי את דבריו של עורך מסויים, שאמר לי לאימכר: "אני הוריתי לכתבים שלי שלא לפנות עוד אל הצד השני בכל עניין שהוא. הצד השני רץ לבית-המישפט, ושופטים מוציאים על ימין ועל שמאל, בקלות-ידע מדהימה, צווים לאיסורי-פירסום. או למה לי להסתכן?"

● כלומר: כתוצאה מן השיטה הזאת של צנזורה מישפטית — כאשר שופטים הופכים את עצמם למעשה לעורכי-העיתונים — התחילו כמה עיתונים לשנות את כללי האתיקה העיתונאית, ולא לאפשר עוד לצד השני להשמיע את דבריו ותגובותיו.

● העולם הזה לא יילך בדרך זו. אולם הסכנה קיימת כיום בעיתונות. כראוי לשופטי ישראל להרר על תוצאה זו של מתן צווי-מיניעה וצווים לאיסורי-פירסום בסיטונות, במעמד של צד אחד ומבלי להניח לעיתונות להשמיע את טענותיה, וגם מבלי להתחשב לחלוטין בצרכי הזמן ובבעיות הטכניות של העיתונים הכבולים ללוח זמנים קפדני.

● כל השיטה הזאת פסולה, לרעתי, מעיקרה, והיא תביא נזק לכל הצדדים — לכבוד בית-המישפט, ליחסים בין המישפט והעיתונות, לאתיקה העיתונאית, לצדדים המעורבים ולציבור הרחב.

ד.א.א.א.

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהל: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3 ♦ תא-דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רבות מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלם המערכת: ציון צפיר ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהל: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: העולם הזה בע"מ ♦ הדפסה: הדפוס החדש ♦ הפצה: ג.ג.

קריא יני.

בראי לך לקרוא בעיון את הקטע הבא:

"...ידיעה של התוכנית מוגררים באורח חר-משמעי: להביא להדחת שרי-חרות והתומכים בהם מהממשלה. בצורה שתבטיח תמיכה ציבורית מירבית לצער הזה, ולא תוביל לנפילת פרס ולכתיבות חדשות.

● לרעתם של מעצבי התוכנית, המפתח החשוב ביותר, המצוי בידי פרס, הוא זכותו המועגנת כחוק לפטר שרים, מבלי להביא להתפטרות הממשלה.

● לפי ההסכם הקואליציוני הקיים, חייב פרס להתיעץ בשמירה, אם רוצונו לפטר שר השייך לגוש הליכוד. לפי ההצעה יחליט פרס בשיתוף עם ויצמן ובעיתוי הנראה לשניים, להביא לפיטוריו של שר מחרות (או מקורב מחרות) בעיקבות התבטאות של שר כזה נגד מדיניות הממשלה.

● התבטאות כאלה אינן חסרות כידוע, "שמיר מנוע מלקבל יוזמה כזאת של פרס, אם ראשיה-הממשלה ירצה לפטר שר, יתכן שההרב ייראה כמוצדק לשמיר ולאנשיו, אבל אין להם כל אפשרות להעביר החלטה כזאת בתנועת-החרות. כניעה פומבית לפרס תגמור את הקריירה של שמיר מחרות. ההנחה היא, לכן, ששמיר יסרב.

● פרס לא יראה בכך סוף פסוק. לפי התוכנית הוא יכנס מסיבת עיתונאים, ויודיע שהוא ישתמש בזכותו לפיטורי השר הממרה, המהבל בתוכניות-החירום של הממשלה, ומסית את הציבור נגדו."

מה המיוחד בקטע הזה? הרי בשבוע שעבר פורסמו עשרות קטעים כאלה בכל העיתונות. אם כן, מה המיוחד בקטע זה ורוקא?

● רק פרס אחר: הוא נכתב לפני שנה וחצי, הקטע הזה הופיע, מילה במילה, בגליון העולם הזה (2464) שנשא את התאריך 21 בנובמבר 1984, זמן קצר אחרי הקמתה של ממשלת-האחדות-הלאומית. כתב את הדברים פרשנז המדיני רוא, חיים ברעם, תחת הכותרת: "במישרד ראשיה-הממשלה הוכנה תוכנית סודית — לביצוע ברצוע המתאים, כך תתפוצץ ממשלת-האחדות."

● החיים ברעם הוא אחיו של מזכיר מיפלת-העבודה, עווי ברעם, ובנו של מי שהיה שר מטעם מיפלת-העבודה, משה ברעם.

במעמד צד אחד

כאשר התאבד העיתונאי יוסי בר, אחרי שניסה להרוג את אשתו וחזונו (או לחבל בהם קשה), הוא השאיר אחריו וידוי ארוך, שקטעים ממנו פירסמנו בשבוע שעבר לפי בקשתו.

● השופט זה הוא הטיל חלק גדול מן האחריות על עורך-הדין של אשתו, אברהם בית-הלוי, שהגיש כשם האשה כתבי-הנגה במישפט של בני-הוג, בכתבי-הנגה עשה עורך-הדין מיוסי בר עפר ואפר, השופט אותו עד רכא. תיארו אותו כהרל אישים, לאיוצלה, עיתונאי עלוב, חסרי-כישרון ובור, שאינו מסוגל לפרנס את אשתו ועוד ועוד. הוא גם כלל במיסמך כמה הערות עסיסיות על העולם הזה.

● בשבוע שעבר המשיך עורך-הדין בית-הלוי במסע הצלב שלו נגד העולם הזה. ביום שני השבוע הגיש לבית-המישפט בקשה לאסור על

העולם הזה לפרסם את המיסמך שהשאיר יוסי בר, כולו או עיקרו.

● השופט המחויי עקיבא אריה הגיין אכן נתן את הצו הזה. כתוצאה מכך נגרם עיכוב ניכר בהופעת הגליון, והופיעו בו כתמים לבנים, מן הסוג המקובל בעיתונים המופיעים במישפטים מסוג ימיים. היתה זאת דוגמה קיצונית של הפעלת צנזורה מישפטית — אולי החמורה מכל צורות הצנזורה.

● הפרשה כולה מעוררת שאלות חמורות, ועם כל הכבוד הראוי לבית-המישפט — כבוד שאנחנו נוהגים לתקפיד עליו — אני רוצה למחות עליה כאן בכל החריפות האפשריות.

● כדי להצדיק קביעה זו, הנה פירוט העובדות:

● למרות שהעניין נדון ביום השני בבוקר, לא הזמנו העולם הזה כלל לדיון. הצו הוצא, במעמד צד אחד, למרות שניתן היה לזמן אתי תוך כמה דקות בטלפון. משמע: השופט קיבל על עצמו להוציא צו חמור כזה מבלי לשמוע את הצד

הכתבה ב"העולם הזה" (9.4.86) שתומכת למת

הנפגע, למרות שלא היתה שום בעיה לזמן אותי תוך רבע שעה.

● הצו הוצא ביום שני בבוקר, אך הגיע לידיו רק ביום השלישי — כמה שעות לפני הופעת העיתון, כאשר כל התהליכים של ההרפסה כבר היו בעיצומם. עורך-הדין טען שלא מסר את הצו מפני שהעיתון היה "סגור", ואכן, במשך שעה אחת היו מישרדי העולם הזה סגורים, בגלל השתתפות כל עובדי העיתון בהלוויית איבה של מוכירת-המערכת, חנה גבאי.

● ניתן היה להרביק את הצו על דלת המישרד, או לחזור למקום כעבור שעה, או להביא את הצו לבתיים של האנשים שהוכרו בו (אורי אבנרי, אילנה אלון, שולמית יריב), אולם עורך-הדין מסר את הצו רק כשעה 10 בבוקר למחרת היום, כשלא ניתן היה עוד לערער על הצו, מבלי לגרום לעיכוב ניכר בהופעת העיתון. משום-כך יתרנו על הגשת העירוע, ונאלצנו להיכנע לצו השופט.

● הצו הוצא נגד העולם הזה בלבד —